

Karies, tannhelseatferd og tilfredshet med tenner hos barn fra to- til 12-års alder

Foto: Fredrik Pedersen, OD/UIC.

CHRISTINE SOPHIE BAUMGARTNER

Christine Sophie Baumgartner disputerte for ph.d.-graden den 18. januar 2023 ved Universitetet i Oslo. Hun er tilknyttet Institutt for klinisk odontologi, Avdeling for pedodonti, atferdsfag og rettsodontologi.

Veiledere har vært førsteamanuensis Tove I. Wiggen og professor emerita Nina J. Wang.

Hovedmålet med dette doktorgradsarbeidet var å undersøke faktorer som bidrar til identifisering av barn med kariesrisiko, og hvordan karies påvirker tilfredshet med tenner og tannhelse. Et annet mål var å studere sammenheng mellom ulike tannhelseatferder, barns bakgrunns karakteristika og kariesforekomst, og studere om tilfredshet med tenner hadde sammenheng med bakgrunns karakteristika.

Resultatene viste at halvparten av toåringene og majoriteten av 12-åringene børstet tenner to ganger daglig. Barn som hadde karies ved toårs alder utviklet mer karies i førskolealder enn andre barn. De individualiserte kariesforebyggende tiltak var ikke tilstrekkelig til å forhindre kariesutvikling fra to til fem år. Foreldrenes opprinnelse og utdanning hadde innflytelse på 12-åringers tannhelseatferd og kariesforekomst, men sammenhengen var svakere enn i resultater fra yngre barn. Resultatene viste også at negative erfaringer med egen tannhelse og

tidligere tannbehandling i barndom hadde sammenheng med tilfredshet med egne tenner i ungdomsårene.

Selv om alle barn i Norge blir regelmessig innkalt fra treårs alder for å få individualiserte kariesforebyggende tiltak, eksisterer det fortsatt sosiale ulikheter i kariesforekomst. Tidlig identifikasjon av barn som har økt risiko for å utvikle karies, gir mulighet for å tilby målrettede forebyggende tiltak til disse. Etablering av gode pusserutiner ved frembrudd av første tann ser ut til å være det mest effektive forebyggende tiltaket. Tilfredshet med tenner blant 12-åringene hadde sammenheng med tidligere erfaringer med egen tannhelse og tannbehandling. Denne tilfredsheten er en del av oral helse relatert livskvalitet, som kan påvirke fremtidig munnhelse. I et livslangt perspektiv bør tannhelsetjenesten derfor sette søkelyset på å redusere negative erfaringer med tenner og tannbehandling når tannbehandling planlegges og gjennomføres.

Klokka 0000 på utgivelsesdato

www.tannlegetidende.no